

PRÍLOHY – 29. 03. – 31. 03. 2021 – VIII. A, B

29. 03. 2021

Poznámky!

A . M. Beňovský: Osudy a cesty grófa A. M. Beňovského

/ 1746 – 1786/

- **známy slovenský cestovateľ a spisovateľ, kráľ Madagaskaru**
- literárny druh: EPIKA
- literárna forma: PRÓZA
- literárny žáner: DENNÍK
- téma: Dobrodružné cestovateľské zážitky Mórica Augusta Beňovského.
- idea: Autor približuje svoje zážitky a dobu, v ktorej žil.
- forma rozprávania: JA-rozprávanie

DENNÍK

- literárny žáner vecnej literatúry
- obsahuje denné zápisy o osobných a verejných udalostiach, ktoré ovplyvňujú pisateľa - prezentuje sa názor autora na dané udalosti
- udalosti sú opisované chronologicky v denných intervaloch
- môže obsahovať aj fikciu
- denník sa nepíše, denník sa VEDIE!

MEMOÁR

- z lat. memoria = pamäť, spomienky
- literárny žáner medzi umeleckou a vecnou literatúrou
- zaznamenáva spomienky určitej osobnosti na udalosti
- má kronikársky charakter
- vznikol už v antickom období
- v slovenskej literatúre za memoáre pokladáme všetky autobiografie

Úloha: Napíšte si dejovú osnovu ukážky.

30. 03. 2021

Poznámky!

PRÍVLASTOK

- rozvíjací vetný člen, ktorý vo vete **rozvíja (spresňuje) PODSTATNÉ MENO** v úlohe hociktorého vetného člena
- vyjadruje vlastnosť podstatného mena.
- označenie PRÍVLASTKU vo vete číslom **5**
- **Prívlastok** zisťujeme otázkami: **Aký? Ktorý? Čí?**
- **Príklady:**

Ubolený pacient leží na lôžku.	Aký pacient?	Ubolený.
Malé dievčatko pribehlo k mame.	Aké dievčatko?	Malé.
Priateľkino dieťa ochorelo.	Čie dieťa?	Priateľkino.
Spolužiakova aktovka ostala v škole.	Čia aktovka?	Spolužiakova.
Slovenský národ je hrdý.	Ktorý národ?	Slovenský.
Bratislavský autobus mešká.	Ktorý autobus?	Bratislavský.

Z H O D N Ý prívlastok stojí zvyčajne **pred** podstatným menom:

5z 5z 5z 5z 5z 5z 5z
jarné kvety, rozbitý pohár, vysoký dom, košickí hráči, tvoja matka, včelí úl, líščia nora.

V odborných názvoch stojí zhodný prívlastok **za** podstatným menom:

5z 5z 5z 5z 5z
púpava lekárska, kysličník uhličitý, jeleň lesný, koza domáca, škrečok poľný, buk lesný.

N E Z H O D N Ý prívlastok **sa** s nadradeným podstatným menom **nezhoduje** v rode, čísle a páde. Najčastejšie býva vyjadrený podstatným menom. Na nezhodný prívlastok sa pýtame otázkou **Aký?**

Príklady:

5n 5n 5n 5n
5n
buchtý **na** **pare**, rezance **s** **makom**, obchod **s** **nábytkom**, cesta **lietadlom**, topánky **z** **kože**,

5n 5n 5n 5n
pohľadnica **z** **dovolenky**, cesta **do** **kina**, kvety **vo** **váze**, vojaci **v** **uniformách**,

5n 5n 5n 5n
ochrancovia **prírody**, kvety **na** **lúke**, škrabka **na** **zeleninu**, jednotka **z** **matematiky**.

Cvičenie: Vo vetách urč prívlastky.

V našom meste sa nestratíte.
Stretli sme sa veľkou náhodou.
Omylom vytočil nesprávne číslo.
Ich dieťa pribehlo zámerne.
Otvoril svoju izbu.
V meste sa konal desiaty ročník festivalu.
Nitrianski policajti zadržali obžalovaného.
Zatajil dôležité údaje.
Slovensko v piatej minúte strelilo gól.
Vrátil sa po dlhej dobe.

31. 03. 2021

Móríc August Beňovský

cestovateľ, dobrodruh, spisovateľ, vojak,

kráľ na Madagaskare

* 20.09.1746 Vrbové

+ 23.05.1786 Mauretánia, Madagaskar

Bol prvý Európan, ktorý sa plavil v severnom Tichom oceáne. Autor memoárového diela *Pamäti a cesty*. Beňovský bol typický predstaviteľ obdobia [osvietenstva](#), rozvoja dopravy a obchodu a objavovania neznámych území. Bol:

- prvý Slovák, ktorý navštívil štyri kontinenty (Európa, Ázia, Afrika, Amerika)
- prvý človek, ktorý preskúmal [Ostrov sv. Vavrinca](#)
- významný výskumník [Madagaskaru](#) a prvý kráľ zjednoteného Madagaskaru
- prvý slovenský autor celosvetového [bestselleru](#)
- prvý Slovák, ktorý zasiahol do vývoja väčšieho počtu krajín (minimálne Poľska, USA, Francúzska, Rakúska a Madagaskaru)

• *Práca s textom*

- 11. Aké problémy mala posádka lode?
.....
- 12. Prečo nemali členovia posádky žiadnu potravu?
.....
- 13. Čo jedli v tejto zúfalej situácii?
.....
- 14. Ako si posádka delila vodu?
.....
- 15. Prečo si Beňovský myslel, že ho niektorí členovia posádky prežijú?
.....
- 16. Aké boli výpočty Beňovského o tom, kedy sa dostanú na pevninu?
.....
- 17. O koľko dní od týchto výpočtov námorníci zazreli zem?
.....
- 18. Čím sa stáva táto ukážka dramatickou?
.....
- 19. Čo ťa na ukážke najviac zaujalo, prekvapilo?
.....
- 20. Ktorý typ rozprávania je využitý v diele?
.....
- 21. Má ukážka charakter dobrodružného rozprávania?
.....
- 22. Zachytil autor vo svojom diele len skutočné udalosti a fakty alebo svoje zážitky prikrášľuje? Napíš svoj názor!

